

C. Goos.

En helsning från Sverige till hans 80års födelsedag.

Af Johan C. W. Thyrén.

Då Exe. Goos nu snart kan se tillbaka på 80 år af ett mer än vanligt verksamt lif och en mer än vanligt fruktbarande verksamhet, har han en dubbel anledning att vänta ett erkännande äfven från svensk sida. Dels kan en framstående forskare af skandinavisk stam, allaredan på grund af språksamhörigheten, som gör hans verk till alla skandinavers andliga egendom, med rätta af sina stamfränder fordra tacksamhet. Dels har Exe. Goos gjort mera för den svenska straffrättens klarläggande än de flesta svenska forskare af hans eget fack, öfverhufvud mera än någon svensk af vår generation, Hagströmer undantagen.

Hvad Exe. Goos' allmänna forskargerning beträffar, måste man, för att rättvisligen uppskatta hans energi och begåfning, erinra sig, att en högst betydlig del, kanske lejonparten, af hans arbetskraft tagits i bruk för politiska och administrativa sysslor. Återstoden har emellertid varit tillräcklig för att i två skilda vetenskaper, rättsfilosofi och straffrätt, åstadkomma verk, som dels innehålla en fullständig och sjelfständig systematisering af dessa vetenskaper, dels äro rika på originella och intressanta uppslag i detaljerna. Forelæsninger over den almindelige Retslære (1885—92) innehåller således en lika mycket genom tankarnes rikedom som genom deras konsekvens utmärkt öfversigt af rättsfilosofien. I det hela

kännetecknas arbetet af en stark hänsyn till utiliteten, utan åsidosättande af traditionens betydelse, men med undvikande af den tidigare ofta förekommande inblandningen af en oklar mystik. Inom straffrätten är framför allt att märka det år 1896 i det väsentliga färdigliggande hufvudverket »Den danske Strafferet«, framstående genom grundlighet lika mycket i den teoretiska analysen som uti inarbetandet af rättspraktiska detaljer — öfverhufvud den förnämsta systematiska framställning af straffrätten på nordiskt tungomål. Men äfven arbetet »Den nordiske Strafferet« (i »Nordisk Retsencyklopædi«) är synnerligen märkligt, för svenskar redan därför, att det alltjemnt utgör den enda i tryck föreliggande fullständiga öfversigt af den svenska straffrätten — låt vara i fogelperspektiv. Förf:s betydliga säkerhet i handterandet af abstrakta begrepp, hvilken slundom föranleder den reflexion, att hans anlag skulle passat lika väl för filosofi som för juridik, framstår här kanske mera påfallande än någonsin; likaså den dermed sammanhängande precisionen i det språkliga uttrycket för tanken.

Bland fruktbara originella uppslag inom straffrätten må här särskildt erinras derom, att Exc. Goos torde hafva prioriteten — åtminstone om muntlig framställning medräknas — till den kort efter af Getz och något senare af v. Bar och andra gjorda upptäckten — man torde utan öfverdrift kunna använda detta ord — af intressekollisionens dominerande betydelse för genombildningen af det allmänstraffrättsliga systemet. En mängd problem, som förut framstätt såsom mer eller mindre svårlösliga, fingo först derigenom sin enkla och naturliga lösning, och man kan säga, att detta begrepp, så som det af nämnda forskare utvecklades, i viss mån utgjorde den dittills felande slutstenen i den moderna straffrättens byggnad. Det är endast att beklaga, att dessa vigtiga undersökningar icke från första stund blefvo tillgängliga för kontinentens forskare — ikke blott därför, att den skandinaviska forsk-

ningen borde enligt principen *suum cuique* hafva hvad den med rätta tillkom, utan äfven derfor, att den form, hvori tanken framträdde hos de nordiska forskarne, antagligen skulle från början tillvunnit den samma mera förståelse, än som kom v. Bar till del.

Beträffande de i våra dagar så aktuella kriminalpolitiska problemerna och den dermed sammanhängande uppfattningen af straffrättens allmänna princip, har det gått Exc. Goos så som flera med honom, att svårigheterna i att konsekvent genomföra den preventivsynpunkt, han ursprungligen velat göra allenarådande, kommit honom att delvis återgå till synpunkter, som han förut förkastat. I sjelfva verket lär framtiden komma att visa, att en kompromiss mellan prevention och vedergällning visserligen kan mer eller mindre skickligt maskeras, men aldrig fullständigt undgås; om dess beskaffenhet i detaljerna komma naturligen alltid meningarne att blifva delade. Äfven den som, i likhet med förf. till dessa rader, icke instämmer i alla de resultat, hvartill Exc. Goos kommit, kan derfor icke klandra honom, då han för sig erkänt de obestridliga svårigheterna, i stället för att på matematiskt sätt utdraga konsekvenserna af en engång uppställd princip — den lättare men i längden mindre gifvande vägen.

Allt i allt, hafva den svenska rättens målsmän, vid Exc. Goos' tillståndande 80årsdag, knappast mindre skäl än hans landsmän att vördsamt och hjertligt tacka honom för hvad han uträttat under sin långa arbetsdag och att såsom välförtjent belöning tillönska honom en molnfri lefnadsafton.

Lund i november 1914.